

PRESONS

Han de tenir Facebook i Twitter els presos?

La irrupció de les xarxes socials incrementa l'aïllament dels reclusos amb més anys a la presó

La restricció de la llibertat a la qual estan sotmesos els presos suposa també un aïllament de les xarxes socials. Els interns encara es comuniquen amb l'exterior amb els procediments tradicionals.

LAURA DÍAZ-ROIG

BARCELONA. L'aïllament que suposa ingressar en un centre penitenciari té, des de fa uns anys, una altra dimensió: la desconexió de les xarxes socials. “El no accés a les xarxes socials és un aspecte més de la restricció de la llibertat; de la mateixa manera que no poden triar sortir al carrer, no poden tenir accés a la resta del món a través de la xarxa”, argumenta Pilar Medina, professora del departament de comunicació de la Universitat Pompeu Fabra i doctora en psicologia.

Tot i que les presons catalanes tenen ordinadors i els presos poden optar a rebre classes d'informàtica –en les quals, de vegades, també s'utilitza internet de manera restringida–, l'accés a la xarxa està prohibit i, en conseqüència, també la utilització de plataformes com Facebook i Twitter. “Augmenta el llistat de conductes prohibides i vigilades, perquè han augmentat les formes d'accés al món exterior”, destaca Medina. La comunicació dels interns en règim ordinari –els de se-

gon grau i els presos preventius– amb el món exterior s'ha mantingut estricta en els últims anys. Poden mantenir contacte telefònic amb amics i familiars cinc cops a la setmana –a través dels telèfons del centre, que detecten els números als quals es truca– i enviar les cartes que vulguin per correspondència tradicional, detallen des de Serveis Penitenciaris. A més, poden quedar amb els seus familiars als locutoris i, un cop al mes, fer-ho en una sala o a través de l'anomenat vis-a-vis. “Intentem que tinguin el màxim de prestacions perquè hi hagi normalitat a la seva vida, però la vida d'un intern en règim ordinari no té comparació amb la d'un ciutadà lliure, perquè si no la privació de llibertat no tindria sentit”, detallen a Serveis Penitenciaris.

Tràfic de mòbils

“Introduir les xarxes socials als centres penitenciaris canviaria el concepte de presó”, explica Jaume Almenara, professor de psicologia i comunicació de la Universitat de Barcelona (UB), que destaca que una persona que ha estat molts anys interna es pot trobar amb una realitat diferent en sortir. Tenir un telèfon mòbil a la cel·la no només està prohibit sinó que també se sanciona. L'arribada dels *smartphones* –una finestra oberta al món– ha fet

créixer el tràfic de mòbils a la presó, que, de la mateixa manera que el tràfic de drogues, és objecte de control dels funcionaris.

Tant Almenara com Medina consideren, però, que malgrat la desconexió tecnològica, l'aïllament en cap cas és total. De fet, els interns sí que tenen accés a la informació a través de la televisió –en poden comprar i gairebé totes les cel·les de les presons catalanes en tenen una–, poden veure canals de pagament –segons fonts penitenciaris, la despesa que suposa la televisió de pagament és “mínima”–, escolten la ràdio i poden llegir premsa escrita. “El màxim problema que es pot trobar una persona que ha estat interna durant molts anys és que, en sortir, li exigeixin per treballar coneixements d'unes disciplines que abans no es demanaven”, raona Almenara. “El que és difícil no és adaptar-se a les noves tecnologies sinó a la nova societat, en què tot va accelerat i tens set segons perquè l'altre es faci una impressió de tu”, explica Medina.

La retirada del berenar com a mesura d'estalvi ha obert el debat sobre les prestacions i serveis als presos i sobre si aquests serveis han de canviar amb la crisi. “La legislació penitenciària del nostre país és força respectuosa amb els drets de les persones privades de llibertat, tot i que les retallades també els es-

L'AÏLLAMENT DE LA PRESÓ
El Carles –el nom fictici d'aquest pres– gaudeix del tercer grau penitenciari: només dorm a la presó. Aprofita el dia per estudiar. MANOLO GARCÍA

Ramon Parés

DIRECTOR GENERAL DE SERVEIS PENITENCIARIS DE LA GENERALITAT

“Tenim un deute de 2.000 milions d'euros que ens asfixia”

L.D.-R.

La conselleria de Justícia va informar a principis de mes de la supressió del berenar dels presos, així com de l'augment del preu del menú dels funcionaris. Aquesta mesura, que suposa un estalvi de 2 milions d'euros, se suma a la retallada de les subvencions a les entitats socials que col·laboren amb la reinserció dels presos.

¿Hi haurà més retallades a curt termini en l'àmbit penitenciari?
Esperem que no, però les presons sempre són un reflex de la societat.

Quan hem viscut certa alegria econòmica els centres penitenciaris han pogut gaudir-ne, però ara el país està en fase de restriccions i, per tant, les presons, com qualsevol servei públic, també.

¿Estem en la línia d'Europa respecte a les prestacions a les presons?
Des que Catalunya té les competències en presons tots els governs, amb més errors o encerts, han fet una millora constant del sistema penitenciari. Quant a serveis, estem fins i tot per sobre de la mitjana europea, tot i que ara hem hagut de reduir-ne alguns aspectes per la crisi.

El director general de Serveis Penitenciaris de la Generalitat, Ramon Parés. PERE VIRGILI

Quin és el principal problema del model penitenciari?

El nostre gran problema és que, a banda de la crisi, tenim un deute de 2.000 milions d'euros que ens està asfixiant molt. Si només fos per la crisi estaríem molt més tranquils, però les cinc presons que s'han fet encara estan per pagar.

Pateixen la crisi els presos?

Tenim un model penitenciari molt humanista del qual podem estar satisfets. La presó és molt dura, però no tindria sentit que en aquest moment de restriccions els presos no participessin d'aquest sacrifici. —

tan afectant", comenta la doctora Mónica Aranda, de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona, que menciona especialment les retallades a les entitats socials, que han suposat el tancament de molts programes de rehabilitació.

Menys activitats a l'estiu

El gruix de la població penitenciària –els que no estan aïllats en primer grau però tampoc surten cada dia del centre– estan tancats a la cel·la a la nit, però la resta del dia tenen accés als serveis. Les presons són com petites ciutats i tenen des d'aules educatives fins a perruqueria, passant per l'economat, on els presos poden comprar pràcticament de tot si tenen diners.

"En general, els presos amb qui nosaltres tenim contacte no tenen queixes sobre l'accés a activitats, tot i que ara a l'estiu hi ha una davallada i se n'ofereixen menys", explica Patrícia Bosch, coordinadora de la comissió d'àmbit penitenciari de la plataforma d'entitats socials ECAS, que a més és treballadora de la Fundació Salut i Comunitat, que tracta amb presos amb problemes de drogodependència. "De fet, nosaltres promovem que es vinculin a activitats esportives, per exemple, i en algun dels nostres programes és un requisit", destaca. Les noves presons tenen, a més, poliesportius més grans i alguna, com Lledoners, piscina, tot i que ara estan tancades. Les noves cel·les estan dissenyades de manera que només hi puguin viure dos presos i tenen calefacció.

Els presos saben que el dia a dia a la presó està marcat per les rutines. "Tot està mecanitzat, hi ha una anul·lació de la dimensió més subjectiva perquè no poden triar", comenta Bosch, que explica que en obtenir la llibertat un dels principals problemes que tenen els presos es l'assumpció de responsabilitats. "No saben prendre decisions i sempre esperen que les prengui algú altre", assegura. Per això, des d'ECAS es defensa que es normalitzi al màxim el funcionament dels recursos intrapenitenciaris perquè la transició no sigui tan abrupta. —

“He conegut gent a la presó que no sabia què era un mòbil”

Un pres relata la desconexió que implica ser reclús

Reportatge

JOAN SERRA
L'HOSPITALET DE LLOBREGAT

Les noves tecnologies i les xarxes socials han revolucionat la manera de relacionar-se. I la majoria de presos no són aliens a aquesta realitat que es viu al carrer. "Una de les primeres coses que vaig fer quan vaig sortir de la presó va ser connectar-me a Facebook per saber què havia passat durant tot el temps que havia estat tancat", explica el Carles –el nom fictici d'un pres de 28 anys–, que va ingressar a la presó per consum i tràfic de drogues. Ha estat tancat dos anys, primer a la Model i després a Wad-Ras, i ara gaudeix del tercer grau penitenciari, que li permet anar a la presó només a dormir. Aquest jove de Manresa ha de complir condemna fins a finals del 2014. Ell ja era usuari de les xarxes socials abans de convertir-se en reclús, però altres presos més veterans no eren conscients de la transformació viscuda a l'exterior. "He conegut gent amb 10 anys a la presó que no sabien què era un mòbil i que no entenien com funcionava internet", detalla el Carles.

La desconexió que implica complir condemna en un centre penitenciari s'ha aguditzat amb la revolució digital. La sensació d'aïllament dels reclusos és més important perquè als patis i les cel·les s'han mantingut les mateixes rutines de l'última dècada. El Carles, que a la presó va participar en un programa de desintoxicació per la seva addicció a les drogues, tenia accés a ordinadors de la biblioteca del centre, però sense possibilitat de connectar-se a internet. Davant del teclat només podia escriure cartes i consultar materials

El Carles, que té 28 anys i ha complert condemna a la Model, estudia per accedir a la universitat. M. GARCIA

Revolució
"A la presó entres en un món primitiu: avui el món canvia ràpid", diu el Carles

de formació. I com que té el títol d'ESO, va començar a estudiar a la presó per fer la prova d'accés a la universitat per a majors de 25 anys. El programa de desintoxicació, a banda d'allunyar-lo de les drogues, li permetia rebre quatre hores de formació amb un professor i dedicar dues hores al gimnàs. "Has de tenir la ment ocupada", reflexiona el Carles, que continua els estudis amb l'ajuda de la Fundació Salut i Comunitat, que disposa d'un centre de dia a l'Hospitalet de Llobregat per acompanyar reclusos en el procés de desintoxicació.

Entendre el nou món

El Carles surt cada dia de la presó a les sis del matí i hi torna a les deu de la nit. Intenta aprofitar totes les hores de què disposa fora de la cel·la. "M'he marcat l'obligació de tenir rutines, de no perdre gens el temps", comenta aquest manresà. "Ara que sóc fora m'adono que, quan entres a la presó, accedeixes a un món primitiu, molt més limitat, perquè avui el món canvia molt de pressa", sentència. —

Des de **Girona**

RYANAIR.COM

Pescara
Malta
Tsalònika
Poitiers
Mallorca